

. Sygn. akt II C 268/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 listopada 2015 roku

Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie Wydział II Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Bogdan Wolski

Protokolant: sekr. sąd. Anna Fesz

po rozpoznaniu w dniu 5 listopada 2015 roku na rozprawie

sprawy z powództwa J. K.

przeciwko M. M. (1)

o uznanie za niegodnego dziedziczenia

I. oddała powództwo;

II. zasądza od powódki J. K. na rzecz pozwanej M. M. (1) kwotę 1000 zł (tysiąc złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt II C 268/15

UZASADNIENIE

J. K. wytoczyła powództwo przeciwko M. M. (1) żądając uznania pozwanej za niegodną dziedziczenia po W. B. (1) zmarłej 18 lutego 2012 roku.

Uzasadniając żądanie powódka wskazała, że przed wielu laty jej siostra w dążeniu do rozwiązania problemów rodzinnych swego syna przyjęła go wraz z jego żoną D. M. i córką M. M. (1) do swego mieszkania nr (...) przy ul. (...). Po śmierci syna, synowa z wnuczką M. nadal zamieszkiwały z W. B. (1). Pozwana i jej matka w znikomej części uczestniczyły w kosztach utrzymania mieszkania. Stale dochodziło do konfliktów

i parokrotnie musiała interweniować Policja. W. B. (1) skarżyła się powódce, że pozwana i jej matka znęcają się nad nią, co było w jej ocenie przyczyną znacznego pogorszenia jej stanu zdrowia w 2010 roku, na skutek czego była dwukrotnie hospitalizowana. Matka pozwanej otrzymała wprawdzie mieszkanie przy ul. (...), gdzie nadal obie mieszkają, jednak nie chciały się wyprowadzić od W. B. (1), co wzmogło jej podejrzliwość co do przyczyn tego zachowania. M. M. (3) była jej spadkobierczynią ustawową jako jej wnuczka po zmarłym synu, jednak te negatywne podstawy wobec niej doprowadziły do tego, że postanowiła dokonać darowizny swojego mieszkania i zarazem jedyne go składnika majątkowego powódce. Jednakże celem W. B. (1) było uposażenie jej siostrzenicy i zarazem chrześnicy A. W.. Wobec czego zobowiązała ona powódkę do dokonania darowizny na rzecz córki. Te dwie darowizny zostały dokonane tego samego dnia. Celem tej podwójnej darowizny było uniknięcie obciążenia podatkowego. Pomimo zmiany właściciela mieszkania przy ul. (...) strony tych czynności notarialnych nie poinformowały D. i M. M. (1), aby nie zadrażniać stosunków. Ponieważ awantury nie ustawały zaszła konieczność wystąpienia o eksmisję pozwanej i jej matki. A. W. jako właścicielka mieszkania wniosła pozew. W sprawie I C 826/10 doszło do zawarcia ugody w wyniku której pozwana wprowadziła się i wymeldowała 20 października 2011 roku. W. B. (1) nosiła się z zamiarem wydziedziczenia M. M. (1),

jednak wyczerpana istniejącą sytuacją, a zwłaszcza okolicznościami wyprowadzenia się pozwanej i jej matki, zmarła parę miesięcy później, gdyż
18 lutego 2012 r.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa całości. Pozwana podniosła, że na gruncie niniejszej sprawy nie zachodzi żadna z przyczyn uznania za niegodnego dziedziczenia. Pozwana nie zaprzeczyła, że w domu dochodziło do konfliktów, jednak ich przyczyną nie było zachowanie pozwanej, lecz zmarłej W. B. (1), która przejawiała aktywność urojeniową. W czasie urojeń W. B. (1) wypowiadała treści prześladowcze, oskarżała domowników o otrucia, kradzieże, które w rzeczywistości nie miały miejsca. Nieprawdziwe są również twierdzenia powódki jakoby pozwana i jej matka nie szanowały zmarłej. W tych okolicznościach należy uznać, że nie zachodzą przesłanki do uznania pozwanej przez sąd za niegodną dziedziczenia. Powódka jako przyczyny uzasadniające uznanie pozwanej za niegodną dziedziczenia wskazuje okoliczności, o których dowiedziała się jeszcze za życia W. B. (1). W związku z powyższym powinna wystąpić z roszczeniem w ciągu roku od kiedy dowiedziała się o przyczynie niegodności, najpóźniej do 18 lutego 2013 roku, czego nie uczyniła.

W piśmie procesowym z dnia 22 września 2015 roku, powódka wskazała, że wbrew twierdzeniom pozwanej działania pozwanej i jej matki nosiły znamiona przestępstwa poprzez zmuszanie W. B. (1) do znoszenia ich obecności w mieszkaniu wskutek odmowy opuszczania tego mieszkania. Pozwana wyprowadziła się i wymeldowała z mieszkania dopiero 20 października 2011 roku. W. B. (1) zmarła 18 lutego 2012 roku. Niewątpliwie działania pozwanej i jej matki wskazywały na znamiona znęcania się nad W. B. (1), skoro dochodziło do wielokrotnych interwencji policji.

Sąd ustalił i zważył co następuje:

M. M. (3) mieszkała razem z W. B. (1) w mieszkaniu przy ul. (...) w W.. Własność tego mieszkania została w dniu 21 października 2008 roku. przekazana w drodze darowizny przez W. B. (1) na rzecz J. K.. W tym samym dniu J. K. przekazała własność tego lokalu na rzecz A. K.. M. M. (1) opuściła mieszkanie przy ul. (...) października 2011 roku. w związku z wykonaniem ugody zawartej w sprawie I C 826/10, która dotyczyła żądania eksmisji. W czasie wspólnego zamieszkania przez W. B. (1) oraz M. M. (1) i D. M. dochodziło do awantur, z powodu których miały miejsce interwencje Policji.

W. B. (2) przebywała w szpitalu od 29 marca 2010 roku do 28 kwietnia 2010 roku z rozpoznaniem między innymi ostrych i przemijających zaburzeń psychotycznych i łagodnych zaburzeń procesów poznawczych. W. B. (1) była ponownie hospitalizowana w okresie od 6 sierpnia 2010 roku do 9 września 2010 roku z rozpoznaniem zespołu urojeniowo – depresyjnego.

W. B. (1) zmarła 18 lutego 2012 roku Na podstawie aktu poświadczenia dziedziczenia spadek po W. B. (1) nabyła w całości na podstawie ustawy wnuczka M. M. (1).

okoliczności bezsporne

Powództwo podlega oddaleniu.

Powódka wystąpiła żądaniem wynikającym z art. 929 k.c. w oparciu o przesłankę zawartą w art. 928 § 1 pkt 1 k.c.

Powyższe oznacza, że na powódce ciążył ciężar udowodnienia podanej podstawy uznania za niegodnego dziedziczenia przy jednoczesnym wykazaniu dochowania terminu zawitego określonego w art. 929 k.c.

Analiza uzasadnienia pozwu, a także pisma procesowego powódki z 22 września 2015 r. wskazuje, że powódka nie opisuje w istocie w ogóle zdarzeń, które mogłyby zostać ocenione, po ich udowodnieniu, jako świadczące o popełnieniu przez pozwaną umyślnego ciężkiego przestępstwa przeciwko spadkodawcy. Powódka w szczególności nie wskazywała

na fakt wydania wyroku skazującego pozwaną za takie przestępstwo. Przedstawione przez powódkę okoliczności, które związane są z ewentualną odmową opuszczenia przez pozwaną mieszkania, z którego korzystała W. B. (1), nie mogą w żadnym wypadku być uznane jako działanie mające cechy ciężkiego przestępstwa popełnionego na szkodę spadkodawcy.

Niezależnie od powyższego dostrzec należy, co trafnie podniosła pozwana, że z opisu zdarzeń przedstawionego przez powódkę wynika, że powódka posiadała przed śmiercią spadkodawcy wiedzę co do faktów związanych ze wspólnym zamieszkaniem pozwanej i W. B. (1). W tej sytuacji przyjąć należy, że termin do wystąpienia z przedmiotowym powództwem upłynął 18 lutego 2013 roku. Powódka wniosła pozew do Sądu w dniu 17 lutego 2015 roku, a więc po upływie terminu zawitego określonego w art. 929 k.c., co skutkuje wygaśnięciem roszczenia, a ostatecznie dodatkową podstawą oddalenia powództwa.

Wobec powyższego Sąd orzekł jak w pkt 1. wyroku.

Sąd rozstrzygnął o kosztach procesu na podstawie art. 98 § 3 k.p.c.

Koszty procesu należne pozwanej, które spełniają wymóg niezbędności i celowości, to koszty zastępstwa procesowego w wysokości 1000 zł. Określając wysokość kosztów z tytułu zastępstwa procesowego Sąd ustalił wynagrodzenie adwokata odpowiednie do zakresu czynności procesowych podjętych w niniejszym postępowaniu. Sąd pominął przy rozstrzygnięciu sprawy w zakresie kosztów procesu przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, gdyż rozporządzenie to zostało wydane na podstawie upoważnienia ustawowego, które nie spełnia warunków wynikających z art. 92 ust. 1 Konstytucji w zakresie ustalenia szczegółowych wytycznych dotyczących treści aktu wykonawczego. Formułując wytyczne ujęte w art. 16 ust. 2 ustawy Prawo o adwokaturze wykorzystano pojęcia, którym nie można w żadnym wypadku przypisać cechy szczególowości. W konsekwencji Minister Sprawiedliwości przy wydaniu rozporządzenia korzystał z całkowitej legislacyjnej swobody, co nie znajduje oparcia w obowiązującej Konstytucji. Potwierdzenie tego stanowiska wynika w pośredni sposób z faktu wydania przez Ministra Sprawiedliwości rozporządzenia z dnia 3 lutego 2012 roku zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. W następstwie wejścia w życie tej zmiany stawka minimalna w sprawach o odszkodowanie lub o zadośćuczynienie związane z warunkami wykonywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania została określona na kwotę 120 zł. Oznacza to w praktyce kilkudziesięciokrotne zmniejszenie wysokości stawki minimalnej bez zaistnienia zmiany obowiązujących wytycznych. Przykład ten potwierdza ogólnikowość obowiązujących wytycznych, to jest brak szczegółowych warunków dotyczących treści rozporządzenia wymaganych na gruncie przywołanego art. 92 ust. 1 Konstytucji (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2000 r., III KKN 1089/00, OSNC 2001/3/37; wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 29 maja 2002 r., P 1/01, OTK-A 2002/3/36).

Niezależnie od opisanej na wstępie kwestii Sąd dostrzega, że Minister Sprawiedliwości w istocie nie wykonał delegacji zawartej w art. 16 ust. 2 ustawy Prawo o adwokaturze, gdyż Rozdział 2. rozporządzenia nie zawiera wymaganych przez ustawodawcę wysokości opłat przed organami wymiaru sprawiedliwości. Minister Sprawiedliwości w § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia powtórzył w istocie jedynie zakres upoważnienia ustawowego, dokonując w ten sposób swoistej subdelegacji kompetencji prawotwórczej na rzecz organu władzy sądowniczej. Podsumowując Sąd stwierdza, że przepisy omawianego aktu wykonawczego nie mogą stanowić w żadnym wypadku podstawy prawnej rozstrzygnięcia sprawy

z uwagi na niezgodność tych przepisów z Konstytucją. Stąd konieczność pominięcia przy rozpoznaniu wniosku pozwanej przepisów zawartych w tym rozporządzeniu

i potrzeba uwzględnienia ogólnej normy wynikającej z art. 98 § 1 k.p.c., która wskazuje na obowiązek zwrócenia przez stronę przegrywającą sprawę przeciwnikowi procesowemu kosztów niezbędnych i celowych. Takim kosztem

jest niewątpliwie także wydatek strony pozwanej z tytułu udziału w postępowaniu sądowym profesjonalnego zastępcy procesowego w wysokości podanej na wstępie.